

B.A./B.Sc. 1st Semester (Batch 2025-28/29) (CBGS)

POLITICAL SCIENCE

(Principles of Political Science)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

Note :— Attempt **FIVE** questions in all, selecting at least **ONE** question from each section. The fifth question may be attempted from any section. All questions carry equal marks.

SECTION—A

1. Describe any three definitions of political science according to the modern viewpoint. In what manner is the scope of political science according to the modern viewpoint different from that of the traditional viewpoint? 6,14
2. Discuss the relationship of political science with sociology and economics. 10,10

SECTION—B

3. Explain the necessary elements of the state. Differentiate the state from society. 10,10
4. Explain the viewpoint of Hobbes, Locke, and Rousseau regarding social contract theory about the origin of the state. Enumerate five weaknesses of this theory also. 15,5

Gndupapers.com

SECTION—C

5. Discuss in detail the Marxian perspective of the state. 20
6. Briefly discuss the attributes of a developmental state. 5,15
Explain the functions of a developmental state.

SECTION—D

7. Explain the term sovereignty. Discuss in detail the monistic theory of sovereignty also. 5,15
8. Explain different types of political representation. 20

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ਓ

1. ਆਧੁਨਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਤਿੰਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਆਧੁਨਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਰਵਾਇਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲੋਂ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ? 6,14
2. ਸਮਾਜ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10,10

ਭਾਗ—ਅ

3. ਰਾਜ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰੋ। 10,10

4. ਰਾਜ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਬਾਰੇ ਸਮਾਜਿਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਿਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਹੋਂਬਸ, ਲਾੱਕ ਅਤੇ ਰੂਸੋ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਕਮੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਗਣਨਾ ਕਰੋ। 15,5

ਭਾਗ—ੲ

5. ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਰਕਸੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 20
6. ਇੱਕ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਰਾਜ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਇੱਕ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 5,15

ਭਾਗ—ਸ

7. ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਅਦਵੈਤਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 5,15
8. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20

Gndupapers.com

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਪ੍ਰत्यੇਕ भाग में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए, कुल पाँच प्रश्न करें। पांचवा प्रश्न किसी भी भाग में से किया जा सकता है। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

भाग—क

1. आधुनिक दृष्टिकोण के अनुसार राजनीति विज्ञान की किन्हीं तीन परिभाषाओं का वर्णन कीजिए। आधुनिक दृष्टिकोण के अनुसार राजनीति विज्ञान का दायरा पारंपरिक दृष्टिकोण से किस प्रकार भिन्न है? 6,14

2. राजनीति विज्ञान का समाजशास्त्र और अर्थशास्त्र के साथ संबंध पर चर्चा कीजिए। 10,10

भाग-ख

3. राज्य के आवश्यक तत्वों की व्याख्या कीजिए। राज्य को समाज से अलग कीजिए। 10,10
4. राज्य की उत्पत्ति के बारे में सामाजिक अनुबंध सिद्धांत के संबंध में हॉब्स, लॉक और रूसो के दृष्टिकोण की व्याख्या कीजिए। इस सिद्धांत की पाँच कमियों का भी उल्लेख कीजिए। 15,5

भाग-ग

5. राज्य के मार्क्सवादी दृष्टिकोण की विस्तार से चर्चा कीजिए। 20
6. विकासात्मक राज्य के गुणों की संक्षेप में चर्चा कीजिए। विकासात्मक राज्य के कार्यों की व्याख्या कीजिए। 5,15

भाग-घ

7. संप्रभुता शब्द की व्याख्या कीजिए। संप्रभुता के अद्वैतवादी सिद्धांत की भी विस्तार से चर्चा कीजिए। 5,15
8. राजनीतिक प्रतिनिधित्व के विभिन्न प्रकारों की व्याख्या कीजिए। 20